

Határozatok Tára

HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2019. július 29.¹

C-421/18. sz. ügy

**Ordre des avocats du barreau de Dinant
kontra
JN**

(a tribunal de première instance de Namur [Belgium] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Joghatóság, valamint a határozatok elismerése és végrehajtása polgári és kereskedelmi ügyekben – 1215/2012/EU rendelet – Az 1. cikk (1) bekezdése – A »polgári és kereskedelmi ügyek« fogalma – A 7. cikk 1. pontja – Szerződésekre vonatkozó különös joghatóság – A »szerződéssel« kapcsolatos ügy fogalma – Az ügyvédi kamara részére valamely ügyvéd által teljesítendő, éves kamarai tagdíj megfizetése iránti kérelem – Szabadon vállalt jogi kötelezettség”

I. Bevezetés

1. A tribunal de première instance de Namur (namuri elsőfokú bíróság, Belgium) által előterjesztett jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 1215/2012/EU rendelet (a továbbiakban: „Brüsszel Ia” rendelet)² 7. cikke 1. pontjának értelmezésére vonatkozik.
2. E kérelem az Ordre des avocats du barreau de Dinant (dinant-i ügyvédi kamara, Belgium) és JN között fennálló jogvita keretébe illeszkedik annak kapcsán, hogy ez utóbbi elmulasztotta az éves kamarai tagdíjaknak az említett ügyvédi kamara részére történő megfizetését. E kamarai tagdíjak megfizetésének kötelezettsége JN-nek a dinant-i ügyvédi kamarába történő bejegyzéséből ered, amely a code judiciaire belge-nek (bíróságokról szóló belga törvénykönyv) megfelelően kötelező az ügyvédi szakma Belgiumban történő gyakorlásához.
3. JN – mivel Franciaországban rendelkezik lakóhellyel – vitatta a kérdést előterjesztő bíróságnak a jogvita elbírálására vonatkozó joghatóságát.
4. Ebben az összefüggésben e bíróság arra keres választ, hogy a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatosnak minősül-e valamely ügyvédi kamara azon keresete, amelynek tárgya e kamara egyik tagjának a kamarát megillető éves kamarai tagdíj megfizetésére való kötelezése?

¹ Eredeti nyelv: francia.

² 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.).

5. Elemzésem végén azt fogom javasolni a Bíróságnak, hogy e kérdésre azt a választ adja, hogy egy olyan kereset, amely lényegében biztosítási díjakból álló, éves kamarai tagdíj megfizetésének kötelezettségére vonatkozik, és egy ügyvédi kamara – amelybe a bejegyzést a nemzeti jog kötelezővé teszi az ügyvédek számára – határozatából ered, amelyet a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia, a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatos fogalmába tartozik.

II. Jogi háttér

A. A „Brüsszel Ia” rendelet

6. A „Brüsszel Ia” rendelet (16) preambulumbekzdése a következőket mondja ki:

„Az alperes lakóhelyén vagy székhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében. A szoros kapcsolat megléte jogbiztonságot nyújt, és elkerüli azt, hogy az alperes ellen egy olyan tagállam bíróságán indíthassanak eljárást, amelyre észszerűen nem számíthatott. [...]”

7. E rendelet 1. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„E rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni a bíróság jellegére való tekintet nélkül. Ez a rendelet nem terjed ki különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre, vagy az államnak a közhatalmi jogosítványai gyakorlása (*acta iure imperii*) során végrehajtott intézkedéseire vagy mulasztásaira vonatkozó felelősségre.”

8. Az említett rendelet „Különös joghatóság” címet viselő 2. szakaszában a rendelet 7. cikkének 1. pontja a következőket írja elő:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban az alábbiak szerint perelhető:

- 1) a) ha az eljárás tárgya egy szerződés, akkor a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt;
- b) e rendelkezés értelmében, eltérő megállapodás hiányában a vitatott kötelezettség teljesítésének helye:
 - ingó dolog értékesítése esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dolgot leszállították, vagy le kellett volna szállítani,
 - szolgáltatás nyújtása esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani;
- c) amennyiben a b) pont nem alkalmazható, az a) pontot kell alkalmazni;”

B. A bíróságokról szóló belga törvénykönyv

9. A bíróságokról szóló belga törvénykönyv 428. cikkének első bekezdése a következőket mondja ki:

„Az ügyvéd megnevezés használatára és az ügyvédi tevékenység gyakorlására az a belga állampolgár vagy az Európai Unió valamely tagállamának állampolgára jogosult, aki jogi doktori oklevéllel vagy jogi egyetemi végzettséggel rendelkezik, a 429. cikkben foglaltak szerint esküt tett, és bejegyezték az ügyvédi kamara névjegyzékébe vagy az ügyvédjelöltek jegyzékébe.”

10. A 443. cikk utal arra, hogy a kamarai tanács az általa meghatározott járulék megfizetésére kötelezheti a névjegyzékbe bejegyzett ügyvédeket, a hivatásukat az Európai Unió valamely másik tagállamának szakmai címe szerint gyakorló ügyvédeket, az ügyvédjelölteket és a tiszteletbeli ügyvédeket.

III. Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés és a Bíróság előtti eljárás

11. JN-t – pontosan meg nem határozott időpontban – bejegyezték a dinant-i ügyvédi kamara névjegyzékébe.

12. JN úgy nyilatkozik, hogy a kilencvenes évek folyamán Franciaországban létesített lakóhelyet, és mindvégig a dinant-i ügyvédi kamara névjegyzékébe volt bejegyezve, amelynek 2012-ig fizette a kamarai tagdíjat.

13. A dinant-i ügyvédi kamara elnöke 2015. május 29-i levelében a 2013., 2014. és 2015. évre járó kamarai tagdíj megfizetésére kérte JN-t. E tekintetben e levélből kitűnik egyrészt, hogy az ügyvédi kamarába történő bejegyzés „nem elhanyagolható előnyökkel jár a biztosítások tekintetében”, és hogy az e kamarának fizetendő járulékokat „lényegében az e kamara által fizetett biztosítási díjak alkotják”, és másrészt, hogy az ügyvédi kamara elnöke – mivel megállapította, hogy JN ügyvédként kevéssé volt aktív, azonban továbbra is a kamara tagja maradt –, azt javasolta JN-nek, hogy a kamarai tagdíjainak összegét csökkentse a kamara által fizetett biztosítási díjnak megfelelő összegre, valamint hogy teljesítsen részletekben.

14. JN nem válaszolt a levélre, és fizetést sem teljesített, ezért 2015. december 11-én és 2016. december 21-én emlékeztetőket küldtek a részére. Mivel ezen emlékeztetőkre nem érkezett válasz, az ügyvédi kamara a 2017. január 23-án JN részére küldött felszólításban az éves kamarai tagdíjak megfizetésére hívta fel.

15. E felszólítást követően JN levelet küldött a kamara részére, amelyben pénzügyi nehézségekről számolt be, ami nem teszi lehetővé számára havonta száz eurónál nagyobb összeg fizetését a követelt kamarai tagdíjak rendezése érdekében.

16. Mivel nem került sor fizetésre, JN-t a dinant-i ügyvédi kamara a 2017. május 17-i idézéssel a tribunal de première instance de Namur (namuri elsőfokú bíróság) – az eljáró bíróság – előtti megjelenésre szólította fel, azt kérve a bíróságtól, hogy kötelezze JN-t 7 277,70 euró kamatokkal növelt összegének, valamint a költségek és a perköltség megfizetésére.

17. 2017. május 16-án JN levelet küldött a dinant-i ügyvédi kamara elnökének, amelyben a névjegyzékből való törlését és 24 havi részletfizetés lehetőségét kérte.

18. JN a „Brüsszel Ia” rendelet alapján a kérdést előterjesztő bíróság előtt vitatta e bíróság joghatóságát. Véleménye szerint az ügyvédi hivatás gyakorlásához előírt dinant-i ügyvédi kamarai tagság nem e rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett szerződéses viszony, mivel nem önálló akarat és döntési szabadság alapján létrejövő szerződésről van szó, hanem adminisztratív követelményről és jogszabályi kötelezettségről.

19. A dinant-i ügyvédi kamara ellenben azt állítja, hogy JN – az említett névjegyzékbe történő bejegyzésének fenntartásával – vállalta a kamara által meghatározott éves kamarai tagdíj megfizetését, ennek folytán e kötelezettségvállalást az említett európai rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett szerződéses kötelezettségvállalásként kell kezelni.

20. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság az említett rendelet 7. cikke 1. pontjának a jelen esetben történő alkalmazhatóságára és különösen arra keres választ, hogy a Bíróság által a Peters Bauunternehmung ítéletben³ elfogadott értelmezés alkalmazható-e. Ezen ítélkezési gyakorlat alapján azokat a kötelezettségeket, amelyek valamely egyesület és annak tagjai közötti tagsági viszonyból származnak, e rendelkezés értelmében „szerződéssel” kapcsolatosnak kell tekinteni.

21. E körülmények között a tribunal de première instance de Namur (namuri elsőfokú bíróság) a Bírósághoz 2018. június 28-án érkezett, 2018. június 21-i határozatával úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatosnak minősül-e valamely ügyvédi kamara azon keresete, amelynek tárgya e kamara egyik tagjának a kamarát megillető éves kamarai tagdíj megfizetésére való kötelezése?”

22. Írásbeli észrevételeket az olasz és a litván kormány, valamint az Európai Bizottság nyújtott be.

IV. Elemzés

23. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatosnak minősül-e valamely ügyvédi kamara azon keresete, amelynek tárgya e kamara egyik tagjának a kamarát megillető éves kamarai tagdíj megfizetésére való kötelezése.

24. Máris megjegyzem, hogy a Bizottság kételyeket támaszt a „Brüsszel Ia” rendeletnek az alapeljárásban történő alkalmazhatóságára vonatkozóan, mivel egyes, közjogi szervezet és magánjogi jogalany közötti jogvitákat e rendelet kizár a hatálya alól, és az Ordre des barreaux francophones et germanophone (francia és német nyelvű ügyvédi kamara, a továbbiakban: OBF) – amelynek a dinant-i ügyvédi kamara része –, közjogi jogi személy.

25. Mivel a kérdést előterjesztő bíróság nem terjesztett elő kérdést ezzel kapcsolatban, és az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban sem tett észrevételeket e tekintetben, feltételezem, hogy e bíróság úgy ítéli meg, hogy a „Brüsszel Ia” rendelet alkalmazható az alapeljárásban.

26. Mindazonáltal tekintettel a Bizottság észrevételeire, bevezetésképp megfogalmazok néhány megjegyzést ezzel kapcsolatban (A szakasz). Mivel a Bíróság rendelkezésére álló nemzeti bírósági iratanyag nem tartalmaz kellő információt e tekintetben, az észrevételeim általános megjegyzésekre korlátozódnak annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság ellenőrizhesse, hogy a „Brüsszel Ia” rendelet alkalmazható-e az alapeljárásra.

3 1983. március 22-i ítélet (34/82, EU:C:1983:87).

27. Ezt követően térek rá az előterjesztett kérdés vizsgálatára, amely arra vonatkozik, hogy az alapeljárás tárgyát képező kereset e rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatos fogalmába tartozik-e (B szakasz).

A. A „Brüsszel Ia” rendelet hatályáról

28. A „Brüsszel Ia” rendelet 1. cikke (1) bekezdésének első mondata alapján azt „polgári és kereskedelmi ügyekben” kell alkalmazni.

29. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint „a polgári és kereskedelmi ügyek” meghatározást önálló fogalomként, egyrészt a „Brüsszel Ia” rendelet céljára és felépítésére, másrészt pedig a nemzeti jogrendszerek összességéből következő alapelvekre hivatkozással kell értelmezni. Továbbá a belső piac megfelelő működése biztosításának szükségessége, valamint annak fontossága, hogy a harmonikus jogalkalmazás érdekében ne hozzanak egymással összeegyeztethetetlen határozatokat a tagállamokban, az említett „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalmának tág értelmezését igényli⁴.

30. A „polgári és kereskedelmi ügyek” önálló fogalomként való értelmezése azt eredményezi, hogy bizonyos bírósági határozatok kizártak a „Brüsszel Ia” rendelet tárgyi hatálya alól, olyan tényezők miatt, amelyek a peres felek közötti jogviszony jellegére vagy a jogvita tárgyára vezethetők vissza.⁵

31. A Bíróság így azt is megállapította, hogy bár egyes olyan jogviták, amelyekben valamely hatóság áll szemben egy magánszeméllyel, a „Brüsszel Ia” rendelet tárgyi hatálya alá tartozhatnak, ez nem vonatkozik arra az esetre, amikor a hatóság közhatalmat gyakorol.⁶ Ugyanis a peres felek valamelyik e közhatalmi jogosítványainak megnyilvánulása a magánszemélyek közötti viszonyokban alkalmazandó szabályokkal kapcsolatos hatalmi túlkapások miatt ugyanis kizárja azt, hogy az ilyen jogvita az e rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett polgári és kereskedelmi ügyek területére tartozzon.⁷

32. A jelen esetben, amint arra a jelen indítvány 24. pontjában utaltam, a Bizottság megjegyzi, hogy az OBFG – amelynek a dinant-i ügyvédi kamara is része –, egy jogi személyiséggel felruházott közjogi jogi személy, amelynek szervezetét és működését a bíróságokról szóló belga törvénykönyv szabályozza.⁸

33. Megjegyzem, hogy e szabályozás értelmében az OBFG feladata az ügyvédek becsületének, jogainak és közös szakmai érdekeinek megóvása, és hogy e célból bizonyos hatáskörökkel rendelkezik.⁹

4 Lásd különösen: 2019. február 28-i Gradbeništvó Korana ítélet (C-579/17, EU:C:2019:162, 46. és 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Megjegyzem, hogy a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.) és a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló, Brüsszelben 1968. szeptember 27-én kelt egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.) – amint azt az új tagállamoknak ezen egyezményhez csatlakozására vonatkozó későbbi egyezmények módosították – keretében kialakított ítélkezési gyakorlat érvényes a „Brüsszel Ia” rendeletre is, mivel a szóban forgó rendelkezéseket azonosnak lehet minősíteni (lásd ebben az értelemben különösen: 2013. március 14-i Česká spořitelna ítélet [C-419/11, EU:C:2013:165, 27. pont]; 2017. március 9-i Pula Parking ítélet [C-551/15, EU:C:2017:193, 31. pont]). Ez az eset áll fenn a jelen esetben releváns rendelkezések esetén, vagyis a „Brüsszel Ia” rendelet 1. cikkének (1) bekezdése esetén (lásd különösen: 2013. április 11-i Sapir és társai ítélet [C-645/11, EU:C:2013:228, 31. és 32. pont]; 2018. november 15-i Kuhn ítélet [C-308/17, EU:C:2018:911, 31. és 32. pont]) és e rendelet 7. cikkének 1. pontja esetén (lásd különösen: 2013. március 14-i Česká spořitelna ítélet [C-419/11, EU:C:2013:165, 43. és 44. pont]; 2019. május 8-i Kerr ítélet [C-25/18, EU:C:2019:376, 20. pont]). Ebből következően a jelen indítványban a későbbiekben csak a „Brüsszel Ia” rendelet szabályaira fogok utalni, idézve ugyanakkor az azt megelőző jogi aktusokra vonatkozó ítélkezési gyakorlatot.

5 Lásd különösen: 1976. október 14-i LTU ítélet (29/76, EU:C:1976:137, 4. pont); 2009. április 28-i Apostolides ítélet (C-420/07, EU:C:2009:271, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

6 Lásd különösen: 2013. április 11-i Sapir és társai ítélet (C-645/11, EU:C:2013:228; 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

7 Lásd különösen: 2019. február 28-i Gradbeništvó Korana ítélet (C-579/17, EU:C:2019:162, 49. pont).

8 A Bizottság e tekintetben különösen az OBFG internetes oldalára utal (2014. augusztus 26-án frissítve), https://avocats.be/sites/default/files/texte_avocatsBE3.pdf.

9 Lásd a bíróságokról szóló belga törvénykönyv 495. cikkének első bekezdését.

34. Ennélfogva úgy tűnik, hogy az OBFG részét képező dinant-i ügyvédi kamarát közfeladattal ruházták fel, nevezetesen azzal, hogy a jogi szolgáltatások végső fogyasztói számára biztosítsa a feddhetetlenséget és a tapasztalatot, és elősegítse az igazságszolgáltatás megfelelő működését.¹⁰

35. Feltételezve, hogy valóban ez az eset áll fenn – amelyet a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia annak meghatározása érdekében, hogy a „Brüsszel Ia” rendelet alkalmazható-e az alapeljárásra –, értékelni kell, hogy a dinant-i ügyvédi kamara közhatalmat gyakorol-e az alapeljárásbeli kereset tárgyát képező éves kamarai tagdíjak megfizetésének követelése során.

36. Ezen értékelés céljából vizsgálni kell az éves kamarai tagdíj jellegét,¹¹ valamint az előterjesztett kereset alapját és megindításának módját.¹²

37. Az éves kamarai tagdíj jellegét illetően, véleményem szerint ezek nem a közhatalmi előjogok kifejeződései.

38. A bíróságokról szóló belga törvénykönyv 433. cikke alapján ugyanis a kamarai tanács előírhatja a kamarába bejegyzett ügyvédek számára az általa meghatározott kamarai tagdíj fizetését. A Bizottság e tekintetben megjegyzi, hogy az OBFG rendeletének 2. cikkéből látszólag az tűnik ki, hogy a járulékokat konkrétan ez utóbbi közgyűlése határozza meg.

39. Emlékeztetek arra, hogy a dinant-i ügyvédi kamara elnöke által 2015. május 29-én JN részére küldött levélből kitűnik, hogy a kamarát megillető éves kamarai tagdíjat lényegében a kamara által fizetett biztosítási díjak alkotják, és hogy az említett kamarai tagság a biztosítás tekintetében előnyökkel jár.¹³ Úgy értem e megállapítást, hogy az OBFG valamely biztosítótársasággal kötelező szakmai felelősségbiztosítási szerződést kötött az OBFG-be bejegyzett ügyvédek számára.

40. Ezenkívül emlékeztetek arra, hogy ugyanezen levélből kitűnik, miszerint a kamara beleegyezett volna, hogy a járulékok összegét a kamara által fizetett biztosítási díjaknak megfelelő összeg mértékéig csökkentse.¹⁴

41. E körülmények között véleményem szerint nem a „Brüsszel Ia” rendelet hatálya alól kizárt¹⁵ közszolgáltatásért fizetendő díjról van szó, hanem az ügyvédi kamara által nyújtott szolgáltatás díjazásáról, amelyre vélhetően a Bizottság is utal.

42. Az előterjesztett kereset alapját és megindításának módját illetően véleményem szerint – mint arra az észrevételeiben a Bizottság is utal – azok sem a közhatalmi előjogok kifejeződései.

43. Amint ugyanis a Bizottság megjegyzi, ahhoz, hogy az ügyvédi kamara az őt megillető éves kamarai tagdíjakat megkapja, keresetet kell indítania, és úgy tűnik, hogy ez utóbbi nem rendelkezik olyan lehetőségekkel, hogy más módon hozzájusson ezen összegekhez, például egy önmagában végrehajtható közokirat elfogadása révén.

10 Megjegyzem e tekintetben, hogy a Bíróság elismerte az ilyen garanciákat biztosító szervezeti, minősítési, fegyelmi, ellenőrzési és felelősségi szabályok megalkotásának szükségességét (lásd különösen: 1996. december 12-i Reisebüro Broede ítélet [C-3/95, EU:C:1996:487, 38.pont]; 2002. február 19-i Wouters és társai ítélet [C-309/99, EU:C:2002:98, 97. pont]).

11 Lásd a jelen indítvány 15. lábjegyzetében hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

12 Lásd ebben az értelemben különösen: 2019. február 28-i Gradbenišvo Korana ítélet (C-579/17, EU:C:2019:162, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

13 Lásd a jelen indítvány 13. pontját.

14 Lásd a jelen indítvány 13. pontját.

15 A Bíróság ugyanis megállapította, hogy valamely hatóság közhatalmat gyakorol, amennyiben a jogvita valamely magánszemélynek egy közjogi szervezet felé fennálló, a berendezéseinek és szolgáltatásainak használata ellenében járó díjtarozásának beszedésére vonatkozik, különösen, amikor e használat kötelező és kizárólagos jellegű, annál is inkább így van, ha a járulék alapja, számítási módja, valamint a beszedési eljárás a felhasználókkal szemben egyoldalú módon került meghatározásra (lásd különösen: 1976. október 14-i LTU ítélet [29/76, EU:C:1976:137, 4. pont]; 2007. február 15-i Lechouritou és társai ítélet [C-292/05, EU:C:2007:102, 32. pont]; 2015. június 11-i Fahnenbrock és társai ítélet [C-226/13, C-245/13 és C-247/13, EU:C:2015:383, 52. pont]).

44. A fentiek összességére tekintettel a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia, hogy az alapeljárás a „Brüsszel Ia” rendelet hatálya alá tartozik-e. Első ránézésre véleményem szerint ez az eset áll fenn.

45. Az elemzés következő részeiben vélelmezem, hogy az alapeljárás tárgya a „Brüsszel Ia” rendelet 1. cikke (1) bekezdésének értelmében vett polgári és kereskedelmi ügyben indított kereset, és hogy ebből következően e rendelet hatálya alá tartozik.

B. A „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának alkalmazhatóságáról

46. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja¹⁶ értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatos ügy fogalmának értelmezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlat keretébe illeszkedik. Mivel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre ezen ítélkezési gyakorlat fényében kell választ adni, úgy vélem, hogy legelőször szükséges annak bizonyos szempontjaira emlékeztetni (1. szakasz), mielőtt az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elemzésére (2. szakasz) térnék rá.

1. A Bíróságnak a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatos ügy fogalmára vonatkozó ítélkezési gyakorlata

47. Bevezetésképpen emlékeztetek arra, hogy a „Brüsszel Ia” rendelet II. fejezetében előírt joghatósági szabályok az e rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében kimondott általános elven alapulnak, amely szerint a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.¹⁷

48. Ezen elvet ugyanakkor más joghatósági szabályok kiegészítik a bíróság és a jogvita közötti szoros kapcsolat okán vagy az igazságszolgáltatás megfelelő működésének elősegítése érdekében, amelyek között szerepel a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontjában előírt „szerződéssel” kapcsolatos ügy¹⁸ vonatkozó szabály.

49. A „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontjában említett „szerződéssel” kapcsolatos ügy fogalma önálló fogalom, amelyet elsődlegesen az említett rendelet rendszerének és céljainak megfelelően kell értelmezni.¹⁹

50. E tekintetben a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik, hogy noha a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja nem ír elő szerződéskötési kötelezettséget, valamely kötelezettség megjelölése elengedhetetlen a fenti rendelkezés alkalmazhatóságához, tekintettel arra, hogy szerződéses igények esetére az a kötelezettség teljesítésének helye szerint határozza meg a joghatóságot. Másrészt a „szerződéssel kapcsolatos ügy” fogalmát a fenti rendelkezés alkalmazásában nem úgy kell érteni, mint amely olyan helyzetre vonatkozik, amelyben nem áll fenn egyik fél részéről a másik felé szabadon vállalt kötelezettség²⁰.

16 Ezen ítélkezési gyakorlatot illetően lásd a jelen indítvány 4. lábjegyzetét.

17 Lásd ebben az értelemben: „Brüsszel Ia” rendelet, (15) preambulumbekkezdés; 2018. szeptember 12-i Löber ítélet (C-304/17, EU:C:2018:701, 18. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

18 Lásd ebben az értelemben: „Brüsszel Ia” rendelet (16) preambulumbekkezdés; 2018. október 4-i Feniks ítélet (C-337/17, EU:C:2018:805, 36.pont).

19 Lásd különösen: 1983. március 22-i Peters Bauunternehmung ítélet (34/82, EU:C:1983:87, 10. pont); 1992. június 17-i Handte ítélet (C-26/91, EU:C:1992:268, 10. pont).

20 Lásd különösen: 2013. március 14-i Česká spořitelna ítélet (C-419/11, EU:C:2013:165, 46. pont); 2015. január 28-i Kolassa ítélet (C-375/13, EU:C:2015:37, 39. pont); 2016. április 21-i Austro-Mechana ítélet (C-572/14, EU:C:2016:286, 35. pont).

51. Következésképpen a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontjában meghatározott különös joghatósági szabály alkalmazása az egyik fél által a másik felé szabadon vállalt kötelezettséget feltételez, amelyen a felperes keresete alapul.²¹

52. E tekintetben először is emlékeztetek arra, hogy a Peters Bauunternehmung ítéletből – amelyre a kérdést előterjesztő bíróság utal²² – kitűnik, hogy azokat a kötelezettségeket, amelyek valamely egyesület és annak tagjai közötti tagsági viszonyból származnak, szabadon vállalt kötelezettségnek kell tekinteni.

53. Az ezen ítélet alapjául szolgáló ügy tárgya egy olyan fizetési kötelezettség minősítése volt, amely vállalkozások társulásában való önkéntes tagságon alapult. Az érintett pénzüsszeget e vállalkozásra rótták ki az egyesület szervei által hozott és a tagjai számára kötelező belső szabályzat alapján.²³

54. A Bíróság e tekintetben megállapította, hogy „egy magánjogi egyesületbe történő belépés ugyanolyan típusú szoros kapcsolatot teremt a tagok között, mint amilyen a szerződő felek között fennálló kapcsolat”, és ebből következően jogszerűen lehet azokat szerződéses kötelezettségnek tekinteni a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében. A Bíróság hozzátette, hogy ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy ez a kötelezettség közvetlenül a belépésből vagy az egyesületi szerv belépéssel összefüggésben hozott határozatából származik.²⁴

55. Ezt követően a Bíróság a Powell Duffryn ítéletben²⁵ analógia útján alkalmazta ezen ítélkezési gyakorlatot, megállapítva, hogy egy társaság alapszabályát úgy kell tekinteni, mint egy szerződést, amely egyszerre szabályozza a részvényesek egymás közötti, valamint a részvényesek és az általuk létrehozott társaság közötti kapcsolatokat. A Bíróság álláspontja szerint ugyanis egy társaság létrehozása a részvényesek között létező közös érdek kifejeződését jelenti a közös cél elérésére való törekvés során és e cél elérése végett minden részvényes rendelkezik jogokkal és kötelezettségekkel a többi részvényessel és a társasággal szemben, amelyeket a társaság alapszabályában rögzítenek. A Bíróság megállapította, hogy egy részvénytársaság alapszabályában szereplő joghatósági kikötés a részvényesek összességét kötelező egyezménynek minősül.²⁶

56. Amint azt a Bíróság kifejtette, a részvényes – azáltal, hogy valamely társaság részvényesévé válik és az is marad –, beleegyezik, hogy a társaság alapszabályában foglalt valamennyi rendelkezésnek és a társaság szervei által elfogadott határozatoknak aláveti magát, az alkalmazandó nemzeti jog és az alapszabály rendelkezéseinek megfelelően, még akkor is, ha nem ért egyet bizonyos rendelkezésekkel vagy határozatokkal.²⁷

21 Lásd különösen: 2013. március 14-i Česká spořitelna ítélet (C-419/11, EU:C:2013:165, 47. pont); 2013. július 18-i ÖFAB ítélet (C-147/12, EU:C:2013:490, 33. pont); 2016. április 21-i Austro-Mechana ítélet (C-572/14, EU:C:2016:286, 36. pont).

22 1983. március 22-i ítélet (34/82, EU:C:1983:87). Lásd a jelen indítvány 20. pontját.

23 Lásd: 1983. március 22-i Peters Bauunternehmung ítélet (34/82, EU:C:1983:87, 2. pont).

24 Lásd: 1983. március 22-i Peters Bauunternehmung ítélet (34/82, EU:C:1983:87, 13–18. pont).

25 1992. március 10-i ítélet (C-214/89, EU:C:1992:115).

26 Lásd: 1992. március 10-i Powell Duffryn ítélet (C-214/89, EU:C:1992:115, 16–18. pont).

27 Lásd: 1992. március 10-i Powell Duffryn ítélet (C-214/89, EU:C:1992:115, 19. pont). Ugyanígy a Bíróság elismerte valamely ügyvezetői megbízás ellátásához való, társasági jognak megfelelő szabad hozzájárulás fennállását, megállapítva, hogy az ügyvezető tevékenysége a valamely szerződés felei között keletkezőkkel azonos jellegű szoros kapcsolatokat keletkeztet, következésképpen pedig jogszerű úgy vélni, hogy a társaság által egykori ügyvezetőjével szemben a társasági jog értelmében az ügyvezetőre háruló feladatok megfelelő ellátására irányuló kötelezettségének állítólagos elmulasztása miatt indított kereset „egy szerződés vagy egy szerződéses igény” fogalmába tartozik. E tekintetben a Bíróság kiemelte, hogy az ügyvezető és a társaság „szabadon vállalt kölcsönös kötelezettségeket, olyan értelemben, hogy [az ügyvezető] úgy döntött, hogy igazgatni és vezetni fogja [ezt a társaságot, e társaság pedig] kötelezettséget vállalt arra, hogy díjazást fizet ezért a tevékenységért, ekként pedig viszonyuk szerződéses jellegűnek tekinthető” (2015. szeptember 10-i Holterman Ferho Exploitation és társai ítélet [C-47/14, EU:C:2015:574, 53. és 54. pont]).

57. Véleményem szerint a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapját képező indokolás az, hogy amikor egy jogi vagy természetes személy önként csatlakozott egy jogi személyhez (például egy egyesülethez vagy társasághoz), e jogi vagy természetes személy beleegyezik, hogy e csatlakozásból eredő valamennyi, a létesítő okirat és ez utóbbi jogi személy szerveinek határozatai által megjelenített kötelezettséget vállalja, ily módon az említett jogi személy és tagjai között a szerződéses jellegű kapcsolatokhoz hasonló szoros kapcsolat jön létre.

58. Végezetül, a közelmúltbeli Kerr ítéletben²⁸ a Bíróságnak alkalma nyílt egy jogi személyiséggel nem rendelkező, meghatározott jogok gyakorlása céljából jogszabállyal létrehozott lakástulajdonosi közösség közgyűlésének határozatából eredő fizetési kötelezettség minősítésére; a tagok többsége által elfogadott e határozat azonban valamennyi tagra nézve kötelező volt, az rögzítette az ingatlan közös részeinek fenntartása címén a társasházi költségvetés részére évenként fizetendő pénzügyi hozzájárulások összegét.

59. A Bíróság a fent hivatkozott ítéletekre utalva megállapította, hogy még ha a lakástulajdonosi közösségben való részvételt törvény is írja elő – mivel az ügyben alkalmazandó bolgár jogszabály kötelezővé tette a közös részek tulajdonosi közösség általi kezelését –, az érintett ingatlan közös részeinek kezelését adott esetben szerződés szabályozta, és az e közösségbe való belépés a lakástulajdon szabad akaratból, az ingatlan közös tulajdonban álló e tulajdonrészeivel együtt történő megszerzésére irányuló ügylet útján történt, és így a vitatott fizetési kötelezettség a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett szabad akaratból vállalt jogi kötelezettségnek minősül.²⁹

60. A Bíróság hozzátette, hogy az, hogy az érintett tulajdonostársak nem vettek részt e határozat elfogadásában, vagy ellenezték azt, azonban az említett határozatnak és az abból eredő kötelezettségnek a törvény erejénél fogva kötelező ereje van, és kötelező rájuk nézve, nem befolyásolja a 7. cikk 1. pontjának alkalmazását, mivel a tulajdonostársak – azáltal, hogy valamely ingatlan tulajdonostársává válnak és azok is maradnak – beleegyeznek abba, hogy alávetik magukat az érintett közös tulajdon szabályozó aktus valamennyi rendelkezésének, valamint az ezen ingatlan tulajdonostársi közgyűlése által elfogadott határozatoknak.³⁰

61. Ezen ítélkezési gyakorlat fényében kell a jelen ügyben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést vizsgálni.

2. A „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának az alapeljárás tárgyát képező helyzetben történő alkalmazhatóságáról

62. A fent hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre történő válaszadáshoz elengedhetetlen annak meghatározása, hogy az éves kamarai tagdíj megfizetésének kötelezettsége a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett szabadon vállalt kötelezettségnek minősül-e.

63. A jelen esetben pontosabban az a felvetendő kérdés, hogy az a tény, miszerint az ügyvédi kamarai tagságot a bíróságokról szóló belga törvénykönyv írja elő az ügyvédi szakma gyakorlásához, ellentétes-e azzal, hogy az e tagságból eredő kamarai tagdíjfizetési kötelezettséget szabadon vállalt jogi kötelezettségnek lehessen tekinteni.

64. Ezzel kapcsolatban az olasz és a litván kormány álláspontja szerint nemleges választ kell adni.

²⁸ 2019. május 8-i ítélet (C-25/18, EU:C:2019:376). Jelzem, hogy ezen ítéletet a jelen ügy írásbeli eljárásának lezárását követően hirdette ki a Bíróság.

²⁹ Lásd: 2019. május 8-i Kerr ítélet (C-25/18, EU:C:2019:376, 26–28. pont).

³⁰ Lásd: 2019. május 8-i Kerr ítélet (C-25/18, EU:C:2019:376, 29. pont).

65. E kormányok lényegében úgy vélik, hogy a kamarai tagdíj megfizetésének kötelezettsége lényegében szabadon vállalt kötelezettségnek minősül, mivel az a személy, aki ügyvéd lesz, szabadon kifejezi az e szakma gyakorlására vonatkozó akaratát, amelyből az a kötelezettség ered, hogy ügyvédi kamarai taggá kell válnia, és következésképpen meg kell fizetnie az ez utóbbi által meghatározott kamarai tagdíjat. A Peters Bauunternehmung ítéletben³¹ elfogadott elvet alkalmazva e kormányok azt állítják, hogy a kamara és az ügyvédek között fennálló tagsági viszony ugyanolyan jellegű, mint egy szerződéses felek között létrejövő kapcsolat. A szakmai kamara ugyanis egy egyesülethez hasonlítható, és a tagjainak kötelezettségei a tagsági kapcsolatot keletkeztető hozzájáruláson alapulnak. E hozzájárulás révén a szerződő felek kifejezik az e szervezetet irányító belső szabályok elfogadására irányuló akaratukat, ami többek között magában foglalja az említett szervezet által meghatározott kamarai tagdíj megfizetésére vonatkozó kötelezettségvállalást.

66. Az említett kormányok ezenkívül megjegyzik, hogy az általuk javasolt értelmezést a kötelezettség teljesítésének helye és az e hely szerinti bíróság közötti különös kapcsolat is igazolja, mivel az ügyvédi kamara székhelye szerinti tagállam bírósága a legalkalmasabb a jogvita elbírálására.³²

67. A Bizottság ellenben úgy véli, hogy az alapeljárás tárgyát képező kereset nem minősül a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatosnak, tekintettel arra, hogy az ügyvédi kamarába történő bejegyzést – amelyből az éves kamarai tagdíj megfizetésének kötelezettsége ered – a törvény írja elő ahhoz, hogy az ügyvédi szakmát gyakorolni lehessen, választási vagy eltérési lehetőség nélkül. A Bizottság e tekintetben többek között kiemeli, hogy ellentétben a jelen üggyel, a Peters Bauunternehmung ítélet³³ alapjául szolgáló ügyben érintett vállalkozás önként határozott ügy, hogy tagja lesz a társulásnak.

68. A Bizottság álláspontja szerint ráadásul nem lenne célszerű – a „Brüsszel Ia” rendeletnek a különös joghatóság terén irányadó általános elveire támaszkodva – megkerülni a szabadon vállalt kötelezettség feltételét, egyébiránt annak veszélyével, hogy az a gyakorlatban túl könnyen a felperes lakóhelye szerinti bíróság joghatóságához vezet, ami ellentétes lenne az e rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében kimondott általános szabállyal.

69. Elismerem, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó válasz nem magától értetődő.

70. Kétségtelen, hogy az alapeljárásbeli helyzet bizonyos mértékű hasonlóságot mutat a fentiekben felidézett Peters Bauunternehmung ítélet³⁴ és a Powell Duffryn ítélet³⁵ alapjául szolgáló ügyekkel, amennyiben az alapügy szintén egy jogi személy és a tagjai közötti kapcsolatra vonatkozik, és az e jogi személy tagjai számára előírt, a jogi személy által hozott határozatból eredő fizetési kötelezettséget érint.

71. Mindazonáltal az alapeljárásbeli helyzet – amint arra a Bizottság helyesen rámutat –, eltér az ezen ügyek tárgyát képezőtől, mivel az ügyvédi kamara névjegyzékébe történő bejegyzés, amelyből ez utóbbi kamara által meghatározott éves kamarai tagdíj megfizetésének kötelezettsége ered, a bíróságokról szóló belga törvénykönyv 428. cikkének első bekezdése alapján kötelező az ügyvédi szakma gyakorlásához.

31 1983. március 22-i ítélet (34/82, EU:C:1983:87).

32 E kormányok így abból az elvből indulnak ki, hogy a kérdést előterjesztő bíróság illetékességi területe a kereset alapjául szolgáló kötelezettség teljesítésének helye a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának a)–c) pontjában előírt szabályok értelmében. Lásd e tekintetben: 46. lábjegyzet.

33 1983. március 22-i ítélet (34/82, EU:C:1983:87).

34 1983. március 22-i ítélet (34/82, EU:C:1983:87).

35 1992. március 10-i ítélet (C-214/89, EU:C:1992:115).

72. Emlékeztetek arra, hogy a kötelező ügyvédi kamarai tagság a kamara által ellátott közfeladatokhoz kapcsolódik.³⁶ Ebből a szempontból véleményem szerint nem lehet egy magánjogi egyesülethez vagy egy magánjogi társasághoz hasonlónak tekinteni, mint a fent hivatkozott ítéletekben, amelyekben a Bíróság megállapította, hogy e jogi személyek és tagjaik közötti valamennyi kapcsolat szerződéses jellegű volt³⁷.

73. Következésképpen nem osztom az olasz és litván kormány által előterjesztett megfontolásokat, amelyek szerint a kamara és a tagjai között fennálló tagsági viszony általában véve ugyanolyan jellegű, mint egy szerződés részes felei között létrejövő kapcsolat.

74. Amint ugyanis a jelen indítvány 28–45. pontjában a „Brüsszel Ia” rendelet hatálya kapcsán bemutattam, az ügyvédi kamarát illetően kétfajta jogvita között kell különbséget tenni: egyrészt a kamara és a tagjai között fennálló kapcsolatra vonatkozó közjogi jellegű jogvita, amely ebből eredően ki van zárva e rendelet hatálya alól, és másrészt e kamara és a tagjai között fennálló kapcsolatra vonatkozó, magánjogi jellegű jogvita, amely így az említett rendelet hatálya alá tartozik.

75. A jogvitáknak csak e második csoportja keretében minősülhet valamely kereset szerződéssel kapcsolatosnak, amennyiben az szabadon vállalt kötelezettségre vonatkozik.

76. Ezzel kapcsolatban az e második csoportba tartozó alapügyet illetően hajlok arra a megfontolásra, hogy a kamara által meghatározott kamarai tagdíj megfizetésének kötelezettsége valóban a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett szabadon vállalt kötelezettségnek minősül, így az e kötelezettségre vonatkozó valamely kereset e rendelkezés értelmében szerződéssel kapcsolatos.

77. A jelen indítvány 63. pontjában felidézett kérdéskört illetően ugyanis véleményem szerint a Kerr ítélet³⁸ lényeges értelmezési támpontokat tartalmaz.

78. Eszerint, bár a Kerr ítélet³⁹ társasházi költségek megfizetésére vonatkozó kötelezettségre vonatkozik, ebből mindazonáltal véleményem szerint arra kell következtetni, miszerint az a tény, hogy a nemzeti jogszabály bizonyos tevékenység végzését egy szervezetben való tagságtól teszi függővé, nem szükségszerűen zárja ki, hogy valamely ebből eredő kötelezettséget a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett szabadon vállalt jogi kötelezettségnek lehessen minősíteni.

79. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozom, hogy ebben az ítéletben a Bíróság – rámutatva, hogy a tulajdonosi közösségben való részvételt a törvény írta elő –, egyértelművé tett két aspektust a közös tulajdon költségeinek megfizetésére vonatkozó kötelezettséget illetően, amelyek igazolják, hogy e kötelezettség szabadon vállalt kötelezettségnek tekintendő: egyrészt a közösségbe való belépés egy lakástulajdon szabad akaratból, az érintett ingatlan közös tulajdonba tartozó helyiségeiben való tulajdonrészekkel együtt történő megszerzése útján történik, és másrészt e közös részek kezelésének részleteit szerződés szabályozza, tehát a tulajdonostársak közötti közös megegyezés.

80. Véleményem szerint az alapeljárás tényállása bizonyos mértékű hasonlóságot mutat a Kerr ítélet⁴⁰ alapjául szolgáló tényállással.

³⁶ Lásd a jelen indítvány 34. pontját.

³⁷ Megjegyzem, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága úgy ítélte meg, hogy az ügyvédi kamarák nem tekinthetők az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (Magyarországon kihirdette az 1993. évi XXXI. törvény) 11. cikke értelmében vett egyesületnek, amely cikk védi az egyesülési szabadságot, beleértve azon negatív jogot is, hogy senkit nem lehet egyesülethez csatlakozásra kényszeríteni. Következésképpen valamely szakmai kamarába történő bejegyzést illetően az ügyvédek ki vannak zárva e védelemből (lásd: EJEB, 1990. július 2., M. A. és társai kontra Spanyolország, CE:ECHR:1990:0702DEC001375088).

³⁸ 2019. május 8-i ítélet (C-25/18, EU:C:2019:376).

³⁹ 2019. május 8-i ítélet (C-25/18, EU:C:2019:376).

⁴⁰ 2019. május 8-i ítélet (C-25/18, EU:C:2019:376).

81. Kétségtelen, hogy az ügyvédi kamarába történő bejegyzést a törvény írja elő, és kifejezi az ügyvédi szakma nemzeti jog általi szabályozásának módját.

82. Mindazonáltal a bejegyzés egyrésztől egy JN általi önkéntes cselekménnyel történt az ügyvéddé válás és e szakmának Belgiumban történő gyakorlása érdekében egészen a névjegyzékből történő 2017-es törléséig. E döntéssel alávetette magát az e szakmát szabályozó szabályoknak, beleértve azokat is, amelyek lehetővé teszik a kamarai tanácsnak, hogy az ügyvédi kamarába bejegyzett ügyvédek számára éves kamarai tagdíj megfizetését írja elő. A vitatott kamarai tagdíjakkal érintett időszakot illetően egyébiránt megjegyzem, hogy bár úgy tűnik, hogy JN ügyvédként kevésbé volt aktív,⁴¹ önként döntött úgy, hogy a kamara tagja marad. Semmi nem akadályozta ugyanis, hogy 2017 előtt kérje a kamarai névjegyzékből való törlését, ha álláspontja szerint a kamarai tagságának fenntartása semmilyen előnyt nem jelentett a számára.

83. Másrésztől a kamarai tagdíj megfizetésének kötelezettségét nem a törvény írja elő, mivel a bíróságokról szóló belga törvénykönyv nem határozza meg sem a járulékok jellegét, sem azok összegét.

84. Ugyanis úgy tűnik – azzal, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia –, hogy az alapeljárásban megfizetni kért kamarai tagdíjak tárgyát és összegét az ügyvédi kamara határozta meg, amelynek a felperes is tagja, és amelynek keretében ez utóbbi befolyásolni tudja az e szakma által bevezetett közös szabályokat. Így a követelt kamarai tagdíjak a kamara és JN között fennálló, szerződéses jellegűhöz hasonló szoros kapcsolatból erednek. JN azáltal, hogy a kamara tagjává vált és az is maradt, szabadon vállalta a kamarai tagdíj megfizetésének kötelezettségét.

85. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy a kamarai tagdíj a kamara által nyújtott szolgáltatásnak felel meg, nevezetesen egy kollektív szakmai biztosításnak, amelyben a felperes a szakmája gyakorlása során részesül azon döntése révén, hogy a dinant-i ügyvédi kamara tagja maradt.

86. Nem olyan helyzetről van tehát szó, amelyben a fizetési kötelezettséget egyoldalúan a törvény határozza meg, amint ez az eset állt fenn az Austro-Mechana ítéletben.⁴²

87. Ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben, amely egy közös jogkezelő szervezet részére valamely vállalkozás általi díjfizetési kötelezettség minősítésére vonatkozott, a Bíróság megállapította, hogy egy ilyen fizetési kötelezettség nem a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett szabadon vállalt kötelezettség, mivel azt a nemzeti jog írta elő az adathordozók forgalomba hozatalára tekintettel, az osztrák szabályozásnak megfelelően.⁴³

88. Végezetül elismerve, hogy a jelen ügyben előterjesztett kérdés határesetnek minősül, hajlok arra a megfontolásra – a Bíróság ítélkezési gyakorlatára tekintettel, amely egyébiránt mutatja, hogy a „szerződéssel” kapcsolatos ügy fogalmát nem értelmezi megszorítóan⁴⁴ –, hogy a jelen indítványban bemutatott tényezők alapján úgy lehet tekinteni, hogy a jelen ügyben az éves kamarai tagdíj megfizetésének kötelezettsége a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében vett szabadon vállalt kötelezettségnek minősül.

41 Lásd a jelen indítvány 13. pontját.

42 2016. április 21-i Austro-Mechana ítélet (C-572/14, EU:C:2016:286, 37. pont).

43 Lásd: 2016. április 21-i Austro-Mechana ítélet (C-572/14, EU:C:2016:286, 18. és 37. pont), amelyben – hangsúlyozom – e szabályozás meghatározta a fizetési módokat is. Ugyanígy, a Bíróság megállapította, hogy valamely társaság részvényesének egy harmadik személlyel szemben a nemzeti jog alapján fennálló kötelezettsége nem szabadon vállalt kötelezettség a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontja értelmében (lásd: 2013. július 18-i ÓFAB-ítélet [C-147/12, EU:C:2013:490, 34–36. pont]).

44 Kétségtelen, hogy a Bíróság gyakran említi a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontját, mint az e rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében előírt, a felperes lakóhelye szerinti általános joghatósági szabálytól való eltérést, és ezen első rendelkezést, minthogy eltérés, megszorítóan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2018. szeptember 12-i Löber ítélet [C-304/17, EU:C:2018:701, 17. és 18. pont], valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Mindazonáltal véleményem szerint a Bíróságnak az említett rendelet 7. cikkének 1. pontjára vonatkozó értelmezése mutatja, hogy a „szerződéssel” kapcsolatos ügy fogalmát nem értelmezi megszorítóan, amelyet egyébiránt a Bíróság a 2005. január 20-i Engler ítéletben (C-27/02, EU:C:2005:33, 48. pont) megerősített, hivatkozva konkrétan a Peters Bauunternehmung ítéletre és a Powell Duffryn ítéletre (lásd ugyanebben az értelemben: Kokott főtanácsnok Kerr ügyre vonatkozó indítványa [C-25/18, EU:C:2019:86, 51. pont]).

89. E következtetést ezenkívül a „Brüsszel Ia” rendelet célkitűzései is erősítik.

90. Emlékeztetek arra, hogy az alperes lakóhelye szerinti bíróságok joghatósága vagylagos joghatósági okokkal egészül ki egyrészt a bíróság és a per közötti szoros kapcsolat okán, másrészt az igazságszolgáltatás megfelelő működésének előmozdítása érdekében.

91. Ezen első kérdéssel kapcsolatban a Bíróság a Peters Bauunternehmung ítéletben⁴⁵ kiemelte, hogy „mivel a tagállamok nemzeti jogában az egyesület székhelye jobbra egyben a tagságból származó kötelezettségek teljesítési helye, a [szerződésen alapuló joghatóság] alkalmazásából [...] gyakorlati előny származik: ugyanis főszabály szerint az egyesület székhelye szerinti bíróság tudja a legjobban megítélni az egyesület alapszabályát, előírásait és határozatait, valamint azokat a körülményeket, amelyek a jogvita keletkezésével összefüggnek”.

92. A jelen esetben, amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy ez a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke 1. pontjának a)–c) alpontja értelmében vett, vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság, ami véleményem szerint így van,⁴⁶ e bíróság joghatósággal rendelkezik a jogvita elbírálására.

93. Amint azt az olasz és litván kormány e tekintetben megjegyzi, e bíróságot úgy kell tekinteni, mint amely a legjobban meg tudja érteni a dinant-i ügyvédi kamara jogállását, szabályozásait és határozatait, valamint a jogvita eredetéhez kapcsolódó körülményeket. Másképp megfogalmazva, a bíróság és a per között fennálló szoros kapcsolatra vonatkozó, a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikkének 1. pontjában előírt különös joghatóságot igazoló körülmény az alapeljárásban jelen van.

94. Ráadásul, mint arra az olasz kormány jogosan rámutat, e megoldás annak elkerülését is lehetővé teszi, hogy az esetlegesen különböző tagállamokban lakóhellyel rendelkező ügyvédekkel szembeni fizetési kérelmeket és e kérelmek alapjául szolgáló határozatok érvényességére vonatkozó kérdéseket eltérő bíróság bírálja el.⁴⁷ Másképp megfogalmazva, az általam javasolt megoldás összhangban van az igazságszolgáltatás megfelelő működésének céljával.

V. Véggkövetkeztetés

95. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a tribunal de première instance de Namur (namuri elsőfokú bíróság, Belgium) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést a következőképpen válaszolja meg:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy egy olyan keresetet, amely lényegében biztosítási díjakból álló, éves kamarai tagdíj megfizetésének kötelezettségére vonatkozik, és egy ügyvédi kamara – amelybe a bejegyzést a nemzeti jog kötelezővé teszi az ügyvédek számára – határozatából ered, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia, az említett cikk értelmében vett „szerződéssel” kapcsolatos ügy fogalmába tartozónak kell tekinteni.

45 1983. március 22-i ítélet (34/82, EU:C:1983:87, 14. pont).

46 Hangsúlyozom, hogy az előterjesztett kérdésre adott válasz nem elegendő annak meghatározásához, hogy a kérdést előterjesztő bíróság joghatósággal rendelkezik-e az alapjogvita elbírálásához, tekintettel arra, hogy e kérdésre történő válaszadáshoz fel kell tenni azt a kérdést is, hogy a kérdést előterjesztő bíróság-e a „Brüsszel Ia” rendelet 7. cikke (1) bekezdésének a)–c) pontjában előírt szabályok értelmében vett, vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság. A kérdést előterjesztő bíróság ezzel kapcsolatban nem terjesztett elő kérdést és megjegyzést sem fogalmazott meg e tekintetben, ami véleményem szerint arra utal, hogy az említett 7. cikk 1. pontjának értelmében vett, vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróságnak tekinti magát.

47 Lásd ebben az értelemben: 1992. március 10-i Powell Duffryn ítélet (C-214/89, EU:C:1992:115, 20. pont).